

RTU studiju kurss "Vācu valodas leksikoloģija un frazeoloģija skolotājiem"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA1486
Nosaukums	Vācu valodas leksikoloģija un frazeoloģija skolotājiem
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Linda Gaile - Pasniedzējs
Mācītspēks	Karīne Laganovska - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, DE
Anotācija	Studiju kursā apgūst zināšanas un prasmes, lai orientētos leksikoloģijā un frazeoloģijā. Studiju kursā tiks apgūtas leksikas pamatvienības – leksēma, tās struktūra, nozīme (semantika), leksikas varianti. Leksēma tiks aplūkota 3 aspektos: strukturālā, semantiskā un funkcionālā. Aplūkoti homonīmijas, sinonīmijas, antonīmijas, homonīmijas, kā arī frazeoloģijas un frazeoloģismu lietojuma jautājumi. Studiju kursā tiks aplūkots leksikas un frazeoloģismu lietojums svešvalodas apguves un mācīšanas procesā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: sniegt sistemātisku mūsdienīgu vācu valodas vārdu krājuma un tā daudzveidības aprakstu un tā lietojumu svešvalodas apguvē un mācīšanā, veicinot leksiskās daudzveidības izpratni un apguvi, kā arī uzlabot studējošo zināšanas par vācu valodas frazeoloģismu sistēmu, paplašināt studējošo leksikas krājumu un bagātināt viņu izteiksmes stilu (rakstu un mutiskā valoda). Studiju kursa uzdevumi: 1. iepazīties ar vācu valodas vārdu izcelsmes raksturīgākajām iezīmēm un vārdu morfoloģisko struktūru; 2. iepazīties ar galvenajiem vārddarināšanas veidiem vācu valodā un vārdu krājuma papildināšanas iespējām; 3. izskaidrot vācu valodas vārdu nozīmes īpatnības, un vārdu attiecības vienam ar otru valodas sistēmā un runā; 4. iepazīties ar frazeoloģijas pētniecības attīstību, atpazīt frazeoloģismus rakstītā un runātā diskursā, analizēt to pielietojumu: pamatlietojušs, stilistiskais lietojums. 5. izmantot apgūtās leksikoloģijas un frazeoloģijas izmantošana vācu valodas kā svešvalodas mācīšanā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studiju kursā studenti apgūst teorētisko literatūru, analizē to, apgūst leksikoloģijas un frazeoloģijas lietojumu praktiskā saziņā, diskursā, daiļliteratūrā, interneta vidē. Patstāvīgā darba ietvaros studenti apkopo un analizē leksikas un frazeoloģijas lietojumu vispārīgi, konkrētā situācijā un vācu valodas kā svešvalodas mācīšanas procesā.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Burger, H. (2015) Phraseologie: Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Erweiterte und durchgesehene Aufl., Berlin: E. Schmidt Verlag. 2. Ehrhardt, Claus. Idiomatic Competence: Phraseology and Phraseology in DaF-Unterricht. In: German as a foreign language (GFL-journal, No. 1/2014). 1-21. 3. Fleischer, W. (2012) Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. 4. erw. Aufl. Berlin: de Gruyter, 2012. 4. Kessel, K., Reimann, S. (2017) Basiswissen Deutsche Gegenwartssprache: Eine Einführung. Stuttgart: UTB. 5. Mückel, Wenke (Hrsg.), (2023). Didaktische Perspektiven der PHRASEOLOGIE der Gegenwart. Ansätze und Beiträge zur Deutsch-Sprachigen Phraseodidaktik in Europa. Formelhafte Sprache. Band 5. Berlin: de Gruyter. Papildu / Additional: 1. Scheemann, Hans. Deutsche Idiomatik. Die deutschen Redewendungen im Kontext. Stuttgart, Dresden: Klett Verlag. 1993. 2. Redensarten-Index. Wörterbuch und Portal für Redensarten, Redewendungen, idiomatische Ausdrücke, Sprichwörter, Umgangssprache. (online: https://www.redensarten-index.de/suche.php). 3. Variantenwörterbuch des Deutschen. Die Standardsprache in Österreich, der Schweiz und Deutschland sowie in Liechtenstein, Luxemburg, Ostbelgien und Südtirol. Berlin, New York: De Gruyter 2004, 939 Seiten. Citi informācijas avoti / Other sources of information: Raksti krājumos: 1. Kremer, Arndt. Vielstimmige Weltansichten: Herders und Humboldts Sprachphilosophien als Wegbereiter moderner Mehrsprachigkeitskonzepte. 1 Volume, Seiten: 353-365. 2. Deutsch als Fremdsprache. Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Faches Deutsch als Fremdsprache. Interneta resursi / Internet resources: 1. GEOLine. Wörterbuch der Redewendungen von A bis Z: Übersicht & Herkunft. (online). https://www.geo.de/geolino/redewendungen/ 2. Fremdsprache Deutsch. Zeitschrift für die Praxis des Deutschunterrichts. Abrufbar: https://fremdsprachedeutschdigital.de/ 3. Goethe Institut. Available: https://www.goethe.de/de/index.html
Nepieciešamās priekšzināšanas	Vācu valoda A2 līmenī

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. temats. Ievads studiju kursā: Leksikoloģijas definīcija. 1. lekcija: Leksikoloģijas pētījuma objekts. Leksikoloģijas saikne ar citām valodniecības nozarēm. Pieejas valodas pētniecībā. Mūsdienu vācu valodas leksikoloģija. Vārds: vārda jēdziens; ortogrāfisks vārds; fonoloģiskais vārds; vārds kā vārdu krājuma daļa; gramatiskais vārds. Praktiskais darbs: Piedāvātās teorētiskās literatūras lasīšana, analīze un apguve.	4	8	2	10
2. temats. Leksikoloģija un leksikogrāfija. 2. lekcija: vācu valodas vārdnīcas un to pielietojums valodas apguvē un ikdienas saziņā (skaidrojošās, divvalodu, daudzvalodu, nozaru vārdnīcas), to veidi (drukātas, vārdnīcas tiešsaistē). Praktiskais darbs: Darbs ar vārdnīcām, to raksturojums un analīze.	4	6	2	8
3. temats. Semasioloģija: nozīme kā valodniecības jēdziens. 3. lekcija: Nozīmju veidi. Leksiskās nozīmes aspekti. Nozīmes veidi (gramatiskā, leksiskā, vārdšķiras nozīme). Leksiskās nozīmes aspekti (denotācija, konotācija, pragmatiskais aspekts). Praktiskais darbs: Piedāvātās teorētiskās literatūras lasīšana, analīze un apguve.	4	6	2	8
4. temats. Vārda struktūra. Morfēmas. Morfēmu klasifikācija. 4. lekcija: Nozīmju veidi morfēmās. Morfēmiskie vārdu veidi. Morfēmu analīze. Vārddarināšana. Dažādi vārddarināšanas veidi. Fleksija un derivācija. Afiksācija: priedēkli un piedēkli (klasifikācija). Produktīvie un neproduktīvie afiksi. Praktiskais darbs: Vārddarināšanas paņēmieni noteikšana un analīze dotajā un/vai izvēlētajā tekstā.	4	6	2	8
5. temats. Intralingvistiskās vārdu attiecības. 5. lekcija: Vārdu semantisko attiecību veidi. Vārdu semantiskā klasifikācija: sinonīmija un antonīmija, to klasifikācija; hiponīmija un meronīmija; vārdkopu veidošana. Praktiskais darbs: Vārdu semantisko attiecību analīze un to lietojums vācu valodas mācīšanā.	4	6	2	8
6. temats. Metafora un metonīmija. Polisēmija. Homonīmija. 6. lekcija: Metaforas un metonīmijas mijiedarbība. Konceptuālā metafora, vizuālā metafora, multimodālā metafora. Polisēmija reklāmā. Homonīmu klasifikācija. Praktiskais darbs: Metaforu, polisēmu un homonīmu analīze dotā tekstā.	4	8	2	8
7. temats. Frazeoloģijas zinātnes rašanās un attīstība: frazeoloģija kā leksikoloģijas sastāvdaļa, frazeoloģijas aizsākumi. 7. lekcija: Frazeoloģismu definīcijas, klasifikācijas, to analīze: uzskati par frazeoloģismu vietu valodas izpētē (par un pret), definīcijās iekļautās frazeoloģismu pazīmes; frazeoloģismu klasificēšanas kritēriji - struktūra, semantika, strukturāli-semantiskā klasifikācija. Praktiskais darbs: No laikrakstiem, daļēji literatūras, utt.) un apkopotu frazeoloģismu kontekstlietojuma piemēri, sniedzot frazeoloģismu pamatformu un nozīmes definīcijas (e-vidē).	4	4	2	8
8. temats. Frazeoloģismu lietojums diskursā. 8. lekcija: Frazeoloģismu pamatlietojs: frazeoloģismu identifikācija, verifikācija un nozīmes interpretācija, konteksta ietekme uz frazeoloģisma nozīmes uztveri, izpratni un interpretāciju. Praktiskais darbs: Frazeoloģismu kontekstlietojuma variāciju analīze.	4	8	2	10
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: 1. Pārzina studiju kursa ietvaros apskatītos leksikoloģijas un frazeoloģijas jēdzienus, zina vārdu struktūru, nosaka vārddarināšanas veidus. 2. Ir izpratne par mūsdienu vācu valodas leksikas lietojumu dažādās sociālajās vidēs, arī interneta vidē. 3. Ir zināšanas par mūsdienu vācu valodas leksikas pielietojuma daudzveidību skolotāja darbā.	Pārbaudes darbs: mācību vielas (teorētiskās vielas) apguve. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
PRASMES: 1. Prot noteikt semantiskās attiecības vācu valodas vārdu krājumā un saskata atšķirības starp tām. 2. Nosaka leksikas un frazeoloģismu lietojuma mūsdienu vācu valodā. 3. Prot veidot un analizēt sakarības starp vārdiem rakstītā un runātā tekstā. 4. Izmanto zināšanas par digitālo tehnoloģiju izguvi, jauna satura radīšanu, tā koplietošanu un komunikāciju (e-vidē). 5. Prot veikt leksikas un frazeoloģismu lietojuma analīzi mūsdienu vācu valodā, sociālajos medijos un to izmantošanu darbā ar skolēniem. 6. Māk izmantot drukātos un elektroniski pieejamos darba materiālus leksikas un frazeoloģijas apguvei, analīzei un tālākai izmantošanai darbā ar skolēniem.	Pārbaudes darbs: mājas darbi, patstāvīgie darbi. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
KOMPETENCE: 1. Ir zināšanas par kursa tematam atbilstošu terminoloģiju; turpina attīstīt savas prasmes autentisko materiālu lasīšanā. 2. Izmanto apgūtās zināšanas savas profesionālās pilnveides procesā, vērtējot savu progresu, izmantojot pašvērtējumu un paškontroles prasmes. 3. Aktīva iesaistīšanās diskusijās, pāru un grupu darbos, analizējot piedāvāto zinātnisko literatūru un frazeoloģismu kontekstlietojuma piemērus.	Terminoloģijas pārbaudes darbs. Praktiskā darba pārbaudes darbs: mājasdarbi, iesniegtās leksikoloģijas un frazeoloģismu analīzes. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Starppārbaudījumi – darbs nodarbībās.	20
Starppārbaudījumi – patstāvīgi veiktie darbi.	40
Eksāmens	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	